

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ

вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601, телефон 235-23-78
E-mail: info@mincult.gov.ua

№ 1389/37/53-19 від 18.10.2019

Голові Верховної Ради України
Разумкову Д.О.

Верховна рада України
Народному депутату України
Савчук О.В.

*Щодо збереження та розвитку
початкової мистецької освіти*

Міністерство культури України в межах компетенції розглянуло Ваш запит від 19.09.2019 р. № 289/2-15, направлений для розгляду Головою Верховної Ради України Разумковим Д.О., листом від 20.09.2019 р. № 11/10-144 (вхідний реєстраційний № 1919/0/01-19 від 30.09.2019 р.), щодо вжиття заходів реагування з метою збереження та розвитку початкової мистецької освіти та за результатами розгляду повідомляємо наступне.

У зв'язку із прийняттям Закону України «Про освіту», яким було окреслено нові умови функціонування і розвитку освіти в Україні, Міністерство культури України почало роботу над приведенням власних нормативно-правових актів у відповідність до Закону України «Про освіту».

В рамках реалізації пріоритету Уряду з модернізації змісту та умов надання мистецької освіти було розроблено Концепцію сучасної мистецької школи, яку затверджено наказом Міністерства культури України від 20 грудня 2017 року №1433 (далі – Концепція). Мета Концепції сучасної мистецької школи полягає в акумулюванні ідей для подальшого розвитку початкової мистецької освіти в умовах освітньої реформи та децентралізації, реалізація яких дозволить:

- відновити та підсилити роль початкової мистецької освіти в житті українського суспільства;
- розвинути досягнення і надати нові можливості для мистецьких шкіл у сучасних умовах;
- підвищити якість початкової мистецької освіти в мистецьких школах;

- розширити доступність початкової мистецької освіти для громадян України, незалежно від віку та місця проживання, в тому числі і для громадян з особливими потребами.

Концепція була винесена на широке громадське та експертне обговорення і зауважень щодо моделі розвитку та напрямків державної політики стосовно мистецьких шкіл не отримала.

На виконання Законів України «Про освіту» та «Про позашкільну освіту», з урахуванням змісту Концепції, Мінкультури було розроблено Положення про мистецьку школу, яке теж було винесене на широке громадське та експертне обговорення, за наслідками якого було затверджене наказом Мінкультури від 09.08.2018 р. № 686, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03 вересня 2018 року за № 1004/32456. Положення про мистецьку школу містить усі необхідні, визначені в рамках Законів України інструменти для введення мистецьких шкіл державної та комунальної власності у правове поле. Положенням визначено також і структуру початкової мистецької освіти, яка спрямована на задоволення потреб учнів, ширші можливості для реалізації ними власних освітніх траєкторій, що гарантовано новим Законом України «Про освіту». Положення створене з урахуванням визначених Законом основоположних принципів освіти, в тому числі, початкової мистецької освіти, як людиноцентризм (дитиноцентризм), академічна автономія мистецької школи та педагога, фінансова авторомія мистецької школи, гнучкість та варіативність освітнього процесу, об'єктивність оцінювання роботи педагогічних працівників, інклюзивність.

Згідно з пунктом 19 статті 1 Закону України «Про освіту» та статтю 16 Закону України «Про позашкільну освіту», мистецька школа здійснює освітній процес за власною освітньою програмою (освітніми програмами). Частиною 7 статті 21 Закону України «Про освіту» та Положенням про мистецьку школу для закладів спеціалізованої освіти, якими є і мистецьких школи, гарантоване право розробляти власні освітні програми як з урахуванням типових, затверджених Мінкультури, так і без їх урахування. На відміну від старої системи організації освітнього – за типовими навчальними планами – освітня програма визначає нормативні (обов'язкові) результати навчання учнів. Обсяг та зміст освітніх компонентів є інструментами для досягнення цих результатів. У цьому і полягає дотримання принципу дитиноцентричності освітнього процесу в мистецьких школах.

Наказом Міністерства культури України від 16.07.2018 № 633 були затверджені Методичні рекомендації з розроблення освітніх програм початкової мистецької освіти (далі – методичні рекомендації), в яких містилися моделі освітніх програм початкової мистецької освіти елементарного підрівня з музичного, образотворчого, хореографічного та циркового мистецтва. Зазначені моделі містили опис усіх обов'язкових компонентів, ключові компетентності, результати навчання, пропонований обсяг опанування змісту освіти для досягнення визначених результатів та інші атрибути освітньої програми відповідно до Закону. Проект Методичних рекомендацій був винесений на громадське та експертне обговорення через електронні консультації з

громадськістю і до нього не було висловлено жодного зауваження і пропозиції, в тому числі й від мистецьких шкіл Тернопільщини. Окрім того, зазначені моделі були викладені в відкритому доступі і знаходилися там до квітня 2019 року – часу затвердження наказу № 352. Враховуючи відсутність будь-яких зауважень протягом значного періоду до цих документів, а також те, що до їх розроблення було залучено понад 20 керівників та педагогічних працівників мистецьких шкіл з різних регіонів України (тобто, врахована специфіка не тільки мистецьких шкіл у великих містах, але й у сільській місцевості), моделі освітніх програм, включені до Методичних рекомендацій, були взяті за основу при затвердженні типових освітніх програм елементарного підрівня початкової мистецької освіти (наказ Мінкультури від 24.04.2019 № 352).

Звертаємо Вашу увагу на те, що типові освітні програми, на відміну від типових навчальних планів, визначають мінімальні обсяги і зміст початкової мистецької освіти, які можуть бути розширені у разі наявності у мистецької школи відповідних фінансових та кадрових ресурсів. Гнучкість типових освітніх програм дозволяє кожній конкретній школі створити власну освітню програму, включивши до неї той зміст освіти та розподіл обсягу навчального навантаження на учня, який виявлятиме специфіку і традиції кожної мистецької школи. Мистецькі школи можуть на свій розсуд змінювати назви освітніх компонентів і кількість годин на їх вивчення у власних освітніх програмах, оскільки типові освітні програми, на відміну від типових навчальних планів, передбачають можливість академічної автономії для кожної мистецької школи. Мистецькі школи також можуть розробити власні освітні програми на основі наявних типових навчальних планів. Ті мистецькі школи, які наразі роками не можуть виконати визначений типовим навчальним планом норматив (згідно з інформацією по кожній школі, наданою структурними підрозділами з питань культури облдержадміністрацій, 84,5 % мистецьких шкіл мають 3-4 години на тиждень на учня в молодших класах, тобто не виконують визначений типовим навчальним планом норматив тижневого навантаження в діапазоні від 10 до 70%), зможуть тепер працювати в правовому полі.

Щодо твердження про зменшення годин повідомляємо, що насправді його не відбулось. Загальна кількість годин, передбачена в типовому навчальному плані (інструментальні класи) на нульовий клас та восьмирічне навчання, перерозподілена з раннього етапу навчання (елементарний підрівень) на більш пізній (середній (базовий) підрівень), де, починаючи з третього року навчання на базовому підрівні, встановлено мінімально 3 години з фаху на тиждень. Перерозподіл здійснено, щоб створити умови для збереження здоров'я учнів молодшого віку, зробити навчання в мистецькій школі більш творчим, щоб 100 % учнів завершували повний курс навчання в мистецькій школі. Повторно

інформуємо, що мистецькі школи, створюючи власні освітні програми, можуть їх розробляти на основі обсягу та змісту наявних типових навчальних планів.

У зв'язку з тим, що значна кількість мистецьких шкіл розробили власні освітні програми на основі типових, враховуючи, що наказом Мінікультури від 24.04.2019 № 352 затверджені типові освітні програми з різних мистецьких напрямків, а також те, що типові освітні програми затверджені на вимогу Законів України, їх скасування не є можливим. У разі надходження від ініціативних керівників або педагогічних працівників інших проектів типових освітніх програм, розроблених відповідно до вимог статей 1 та 33 Закону України «Про світу», Мінікультури готове їх розглянути на предмет затвердження, як альтернативні.

Щодо Положення про атестацію педагогічних працівників закладів (установ) освіти сфери культури, яке затверджене наказом Міністерства культури України від 12 липня 2018 року № 628 та зареєстроване в Міністерстві юстиції України 16 серпня 2018 року № 926/32378, варто зазначити, що його було прийнято на виконання вимог статті 50 Закону України «Про освіту», пройшло повну процедуру громадського обговорення та погодження із заінтересованими сторонами, у тому числі профільними всеукраїнськими професійними спілками та всеукраїнським об'єднанням роботодавців і спрямоване на здійснення всебічного оцінювання роботи кожного педагогічного працівника та стимулювання професійного розвитку педагогів. Критерії оцінювання роботи педагогічних працівників стали конкретними, вимірюваними і такими, що охоплюють увесь спектр діяльності педагогічних працівників в межах їх посадових обов'язків; спрощено процедуру атестації та зменшено кількість комісій різного рівня; з'явилася можливість подавати атестаційні документи в електронному вигляді та проходити атестацію заочно; критерії на відповідність категоріям та педагогічним званням чітко розділені, що дає можливість оцінити реальну роботу педагогічних працівників та заохотити кращих з них. Нове положення дає можливість оцінити роботу педагога, максимально убезпечивши кожного, хто проходить атестацію, від суб'єктивного та несправедливого оцінювання.

Підстав для скасування рішення про державну реєстрацію вищезазначеного нормативного акта немає, про що Міністерство юстиції України листом від 24.06.2019 року № 23720/7588-4-19/10.1.1 (додається) зазначило, надавши відповіді на звернення народних депутатів України VIII скликання (2014-2019) Шахова С.В. від 04 червня 2019 року № 368-455-19/ВР, Яценка А.В. від 31 травня 2019 року № 1451/06/398-нд, Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики, зайнятості та пенсійного забезпечення від 07 червня 2019 року № 04-34/12-108533. Скасування зазначеного нормативно-правового акта призведе до порушення права педагогічних працівників на атестацію та підвищення рівня оплати праці. Положення діє другий рік і Мінікультури здійснює моніторинг щодо його застосування для внесення в подальшому необхідних коректив.

З повагою

**Державний секретар,
голова комісії з проведення ліквідації
Міністерства культури України**

Р. КАРАНДЄЄВ

Дмитро Мостепанюк
234-04-33